

Monumentnummer*: 516918

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 19 september 2000
Kadaster deel/nr 82971/131

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Parkstraat	18			6828 JH	Arnhem		
Parkstraat	20			6828 JJ	Arnhem		
Parkstraat	22			6828 JJ	Arnhem		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Arnhem	Q			1351
Arnhem	Q			1352
Arnhem	Q			1353

Omschrijving**

Inleiding:

Vrijstaand blok van drie HERENHUIZEN, gebouwd rond 1870 in eclectische stijl. De huizen zijn gelegen in de zuidelijke gevelwand van de Parkstraat in het Spijkerkwartier, een grotendeels in het laatste kwart van de 19de eeuw aangelegde woonwijk, waarvan het zuidelijk deel voornamelijk met herenhuizen is bebouwd. Het Spijkerkwartier ontleent haar naam aan het landgoed het "Geldersch Spijker", dat hier oorspronkelijk lag. In de Kastanjelaan staan nog twee hardstenen hekposten behorend bij de ingang van het landgoed, waarvan het huis lag op de plaats waar nu de kruising van de Parkstraat met de Prins Hendrikstraat ligt. De laatste eigenaresse van het landgoed Mej. H. Koops sloot in 1865 een overeenkomst met de Gemeente over de aanleg van een nieuwe straat over een deel van haar eigendom. Dit westelijk gedeelte van de Parkstraat, bebouwd tussen 1865 en 1872, eindigde in het oosten bij het oude landhuis. In 1878 verkocht Mej. Koops het landgoed aan de gemeente. Na afbraak van het landhuis werd de Parkstraat naar het oosten verlengd en een nieuwe, de Parkstraat kruisende, straat aangelegd tussen de Spijkerstraat en de Boulevard Heuvelink, de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

huidige Prins Hendrikstraat. De bebouwing van Prins Hendrikstraat, het middengedeelte van de Parkstraat en de noordzijde van het oostelijk gedeelte van de Parkstraat vond hoofdzakelijk plaats in de periode 1878-1889 en werd overgelaten aan particulieren. Mej. Koops betrok zelf het nieuw gebouwde hoekpand Parkstraat 47, dat zij Villa Gelders Spijker noemde.

Het blok Parkstraat 18-22, gelegen in het oudste, meest westelijke gedeelte van de Parkstraat springt t.o.v. Parkstraat 24-36 naar voren en bezit geen voortuin. Omdat het blok naar voren springt is de eerste vensteras van de linker zijgevel van de straat af goed zichtbaar. Deze is dan ook op dezelfde wijze gedetailleerd als de voorgevel, terwijl de rest van de zijgevel zeer eenvoudig is uitgevoerd. Aan de linker- en de rechterzijde van het blok bevindt zich een smalle achterom, die toegang geeft tot de ommuurde achtertuinen.

Omschrijving:

Vrijstaand blok van drie gepleisterde HERENHUIZEN op rechthoekig grondplan bestaat uit een souterrain, twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een afgeplat schilddak gedekt met gesmoorde betonpannen (nr. 22) en shingles (nrs. 18-20). In de voorschilders bevinden zich drie gepleisterde dakhuisen. Het middelste dakhuis is gedekt met een zadeldakje en bezit twee getoogde vensters met T-schuiframes in gepleisterde omlijsting, waartussen zich een gepleisterd veld bevindt. De gevel wordt afgesloten door een met een fronton bekroond hoofdgestel met omlopende kroonlijst. De zijkanten zijn bekleed met bitumen. Het middelste dakhuis wordt geflankeerd door twee kleine niet oorspronkelijke dakkapellen. De beide andere dakhuisen bezitten onder een segmentvormig dak één getoogd venster met stolpraam en bovenlicht, geflankeerd door gepleisterde velden en afgesloten door een met een segmentvormig fronton bekroond hoofdgestel met rondlopende kroonlijst. De zijkanten zijn bekleed met shingles (nr. 18) of gepleisterd (nr. 22).

Het blok telt 12 vensterassen en omvat drie voorgevels van vier vensterassen, waarvan het souterrain en de eerste bouwlaag asymmetrisch en de tweede bouwlaag symmetrisch zijn ingedeeld. In de vensterassen twee, zeven en elf bevinden zich de ingangspartijen. In het midden van iedere voorgevel bevindt zich een breed, twee vensterassen bestrijkend balkon.

De voorgevels zijn witgepleisterd en worden horizontaal geleed door een hardstenen plint, een cordonlijst en een hoofdgestel, dat is voorzien van consoles en een bloktandlijst.

De ingangspartijen bestaan uit een stoep met hardstenen treden, twee paneeldeuren met gietijzeren roosters (18-20) en een paneel deur met smeedijzeren roosters (22), geprofileerd kalf en getoogd bovenlicht in een kozijn op hardstenen neuten. Aan één zijde van de deur is telkens een ijzeren leuning tegen de gevel bevestigd. Aan weerszijden van de stoepen bevinden zich getoogde souterrainvensters met stolpramen. Voor de souterrainvensters liggen door hardstenen banden begrensde betegelde stoepen.

De deuren worden geflankeerd door getoogde vensters met schuiframes. Deuren en vensters zijn voorzien van een brede gepleisterde omlijsting met een geprofileerde rand die aan de bovenaan uitspringt. De onderdorpels van de vensters rusten op consoles.

Op de eerste verdieping bevinden zich voor de twee middelste vensterassen van iedere voorgevel balkons op consoles met niet oorspronkelijke balkonhekjes en twee dubbele balkondeuren met getoogd bovenlicht. Aan weerszijden van ieder paar balkondeuren bevindt zich een getoogd venster met T-schuifraam. Deuren en vensters zijn voorzien van een brede gepleisterde omlijsting met een geprofileerde rand die aan de bovenaan uitspringt, waarbij de omlijstingen van de balkondeuren meer nadruk hebben gekregen in de vorm van een extra lijstje aan de bovenzijde. De omlijstingen van het middelste pand zijn bovendien frontonvormig afgesloten. De onderdorpels van de vensters rusten op consoles.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In de eerste witgepleisterde vensteras van de LINKER ZIJGEVEL wordt de indeling en detaillering van de voorgevel voortgezet. Voor het overige is de linker zijgevel grijs gepleisterd en voorzien van enkele vensters.

De RECHTER ZIJGEVEL is grijs gepleisterd en voorzien van enkele vensters. Tussen de rechter zijgevel en het buurpand bevindt zich een getoogd houten poortje met een stuk gepleisterd muurwerk erboven dat is voorzien van een casement en een muizetandlijstje.

De ACHTERGEVEL van het blok is witgepleisterd en voorzien van verscheidene vensters van verschillende afmetingen. Tegen de achtergevels van nr. 20 en nr. 22 zijn houten vijfzijdige serres op palen geplaatst.

Het INTERIEUR van nr. 20 bevat nog enkele oorspronkelijke elementen zoals een vestibule met marmeren vloer en plinten, een trappenhuis met bordestrap met twee armen, een leuning bestaande uit een bewerkte klauw, een geprofileerde handlijst en gietijzeren spijlen, een lambrizing en een ijzeren fonteintje. Verder zijn vouwblinden en paneeldeuren in geprofileerde omlijstingen bewaard gebleven. De rechter achterkamer op de begane grond bezit een wandbetimmering met ingebouwde kasten uit de dertiger jaren.

Waardering:

Blok van drie HERENHUIZEN uit ca. 1870.

- Van architectuurhistorisch belang als een goed en gaaf voorbeeld van een blok van drie herenhuizen in eclectische stijl.
- Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het westelijk gedeelte van de Parkstraat met aan beide zijden witgepleisterde herenhuizen gebouwd in dezelfde tijd en stijl, waarvan de panden 6-22 en 1-13 naar voren springen t.o.v. de panden in de rest van de straat en zo een soort poortfunctie vervullen. De Parkstraat is één van de voornaamste en meest gaaf bewaard gebleven straten in het Spijkerviertel, een wijk die grotendeels is aangelegd in het laatste kwart van de 19de eeuw en waarvan het zuidelijk gedeelte voornamelijk is bebouwd met herenhuizen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis